

Valundersökning 2010

Saco

2010-06-28

Valundersökning 2010

En undersökning bland akademiker

Av Saco i samarbete med Novus Opinion

Saco
Box 2206
103 15 Stockholm
Besök: Lilla Nygatan 14
Tel växel: 08-613 48 00
Fax: 08-24 77 01
E-post: kansli@saco.se
www.saco.se

Plusgiro: 5 61 56-3
Bankgiro: 575-8933

Innehåll

Valundersökning 2010	1
Inledning	3
Om undersökningen	4
Sammanfattning	5
Resultatredovisning	6
Vilka sakfrågor är viktiga i riksdagsvalet?	6
Blockens starka och svaga frågor	7
Vad tycker akademiker i aktuella sakfrågor?	8
Vad fungerar bra och dåligt i samhället?	8
Ekonomisk och personlig utveckling	13
Arbetsförmedlingen och arbetslöshet	16
Akademikers villkor	20
Jämställdhet	23
Metodbeskrivning, från Novus	25

Inledning

Saco är en partipolitisk obunden organisation. Men vi är givetvis intresserade av politiska frågor. I den här undersökningen presenterar Saco vilka frågor som Sveriges akademiker tycker är de viktigaste inför valet 2010 och vilka regeringsalternativ de bedömer är bäst på att genomföra förändringar inom dessa områden.

Sverige högskoleutbildade blir allt fler och vad landets akademiker anser vara de viktiga frågorna och vilka lösningar de anser vara de riktiga borde således vara av intresse för samtliga politiska partier.

I den andra delen av rapporten redovisar vi landets akademikers uppfattning i en rad aktuella frågor. Resultaten av dessa frågor har Saco kommenterat och vi ger även tips på ytterligare fördjupning.

Saco har genomfört undersökningen tillsammans med Novus Opinion.

Frågor kring innehållet kan besvaras av Sacos kommunikationschef John Ahlmark.

Om undersökningen

Undersökningen har genomförts av Novus Opinion på uppdrag av Saco.

Syftet med undersökningen är att ta reda på vad akademiker tycker i olika sakfrågor inför valåret 2010. Målgruppen för undersökningen är akademiker boende i Sverige.

Intervjuerna har genomförts som en webbundersökning inom ramen för Novus Opinion allmänhetspanel under perioden 14 -18 maj.

De som har ingått i undersökningen är personer boende i Sverige med högskoleutbildning. Respondenterna har själva fått ange huruvida de har högskoleutbildning eller inte. Åldersgruppen för undersökningen är 22 – 67 år.

Mätningen omfattar totalt 1500 intervjuer.

De skillnader som redovisas i rapporten är statistiskt säkerställda.

Se utförligare metodbeskrivning längst bak i rapporten.

Sammanfattning

- Den viktigaste frågan för akademikerna är fler människor i arbete. Ökad kvalitet i utbildningssystemet och ohälsan i arbetslivet är de näst viktigaste frågorna.
- Högskolan, barnomsorgen och sjukvården är de områden som idag fungerar bäst.
- 6 av 10 akademiker anser att de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan människor i Sverige ökar. Samtidigt anser 9 av 10 att det bör löna sig bättre ekonomiskt med högskolestudier och 2 av 3 instämmer i att löneskillnaderna för jobb med olika kvalifikationsnivåer bör öka.
- 2 av 3 akademiker är ganska eller mycket positiva till att högskolan ska byggas ut. 7 av 10 tror dessutom att arbetslösheten minskar eller inte påverkas om det blir en utbyggnad av högskolan.
- Majoriteten tror att den ekonomiska utvecklingen kommer att bli bättre och att det kommer bli fler som har jobb under det närmaste året.
- En majoritet av akademikerna tycker att ersättningen från a-kassan bör höjas.
- Akademikerna har lågt förtroende för Arbetsförmedlingen. Det bästa sättet att hitta nya jobb är det egna nätverket och kontakter.
- 4 av 10 akademiker tror att lärlingsutbildningar är det mest effektiva sättet för att minska arbetslösheten bland unga.
- Så många som 86 procent tycker minskade löneskillnader mellan män och kvinnor är mycket eller ganska viktigt för bättre jämställdhet mellan män och kvinnor i Sverige. För att få mer jämställda löner mellan män och kvinnor är det viktigast med fackligt arbete, fler kvinnliga chefer och informationsinsatser mot studenter.

Resultatredovisning

Rapportens första del lyfter fram vilka frågor Sveriges akademiker anser vara viktiga när de ska rösta samt en redovisning av vilket politiskt block som akademikerna uppfattar vara bästa på att genomföra olika frågor.

Vilka sakfrågor är viktiga i riksdagsvalet?

94 procent svarar att frågan om att få fler människor i arbete är mycket eller ganska viktig. Därmed anser fler akademiker att den är viktig än vad någon annan fråga når upp till. Samtidigt anger så många som hälften att möjligheten att få arbete fungerar illa.

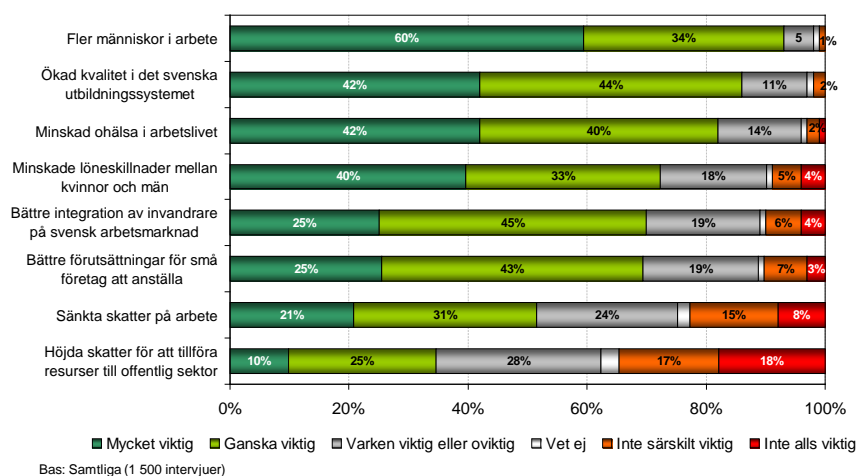
Varannan akademiker tycker att sänkt skatt på arbete är viktigt.

Ökad kvalitet i utbildningssystemet tycker 86 procent av akademikerna är en mycket eller ganska viktig fråga. Framförallt många äldre, 60-67 år, tycker att det är viktigt (51 procent svarar mycket viktigt).

7 av 10 uppger att integrationen är en mycket eller ganska viktigt politisk fråga. Blott 2 procent tycker att integrationen i samhället fungerar väl.

Vilka sakfrågor påverkar hur akademiker röstar?

Hur viktiga är följande frågor när du ska ta ställning till hur du ska rösta i riksdagsvalet i höst?

Blockens starka och svaga frågor

Akademikerna fick också svara på vilket politiskt block man tror kommer att vara bäst på att genomföra olika frågor. De rödgröna är bättre än alliansen på höjda skatter för att tillföra resurser till offentlig sektor (90 %), minskade löneskillnader mellan kvinnor och män (66 %), minskad ohälsa i arbetslivet (57 %) och bättre integration av invandrare på svensk arbetsmarknad (54 %).

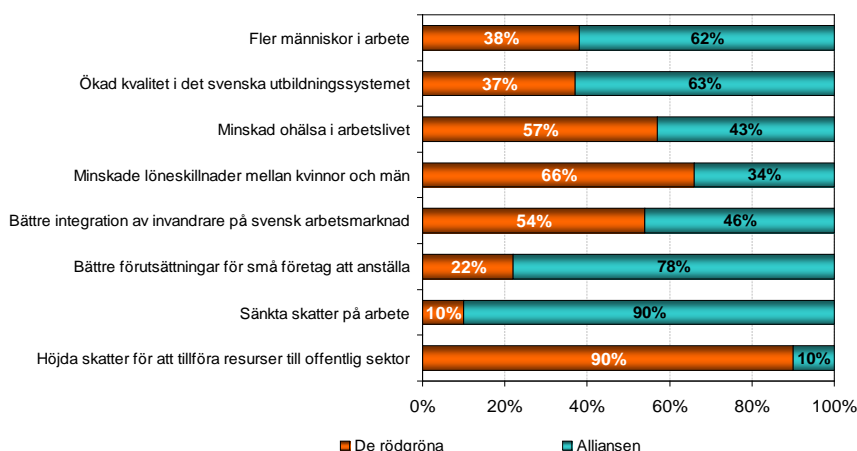
Alliansen är istället bättre än de rödgröna på sänkta skatter på arbete (90 %), bättre förutsättningar för små företag att anställa (78 %), ökad kvalitet i det svenska utbildningssystemet (63 %) och fler människor i arbete (62 %).

För frågan om ökad kvalitet i det svenska utbildningssystemet varierar emellertid åsikterna i olika åldersgrupper. 50 procent av de unga svarar de rödgröna och 73 procent av 60-67 åringarna svarar alliansen.

Totalt sett vinner således alliansen kampen om de två viktigaste frågorna för akademikerna (fler människor i arbete och ökad kvalitet i det svenska utbildningssystemet) medan de rödgröna vinner kampen de följande tre viktigaste frågorna (minskad ohälsa i arbetslivet, minskade löneskillnader mellan män och kvinnor och integration av invandrare).

Blockens starka och svaga frågor

Vilket politiskt block tror du kommer att vara bäst på att genomföra dessa frågor?

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

Vad tycker akademiker i aktuella sakfrågor?

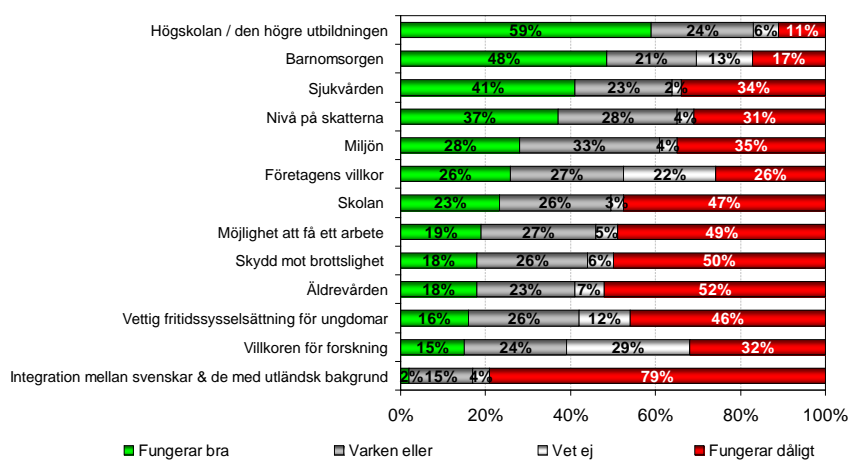
Nedanstående del av rapporten redovisar akademikernas ståndpunkter i aktuella politiska frågor. Vidare redovisas även Sacos kommentarer i några fall och där tillhörande förslag på fördjupad läsning.

Vad fungerar bra och dåligt i samhället?

De områden som man tycker fungerar bäst i Sverige är högskolan, barnomsorgen och sjukvården. Integrationen, villkoren för forskningen och fritidssysselsättning för ungdomar är de områden som enligt akademikerna fungerar sämst.

Vad fungerar bra och dåligt i samhället?

Vad av följande fungerar bra/fungerar dåligt i samhället?

Bas: Samtliga (1.500 intervjuer)

Utbyggnad av högskolan, ekonomiska villkor

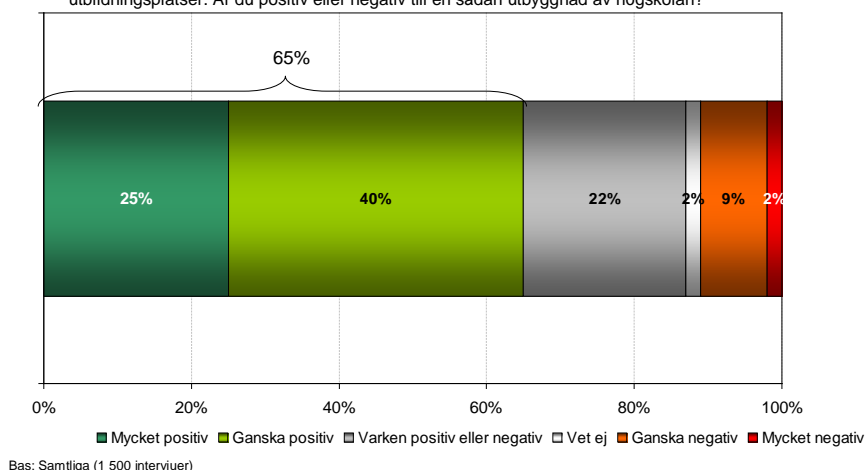
På frågan om man är positiv eller negativ till en utbyggnad av högskolan svarar 2 av 3 akademiker att de är mycket eller ganska positiva till att högskolan ska byggas ut.

Framförallt många äldre är mycket eller ganska positiva till att bygga ut högskolan; 7 av 10. Bland 22-29 åringarna är det endast 53 procent som är positiva till en utbyggnad.

Totalt sett är det 11 procent som är mycket eller ganska negativa till att högskolan byggs ut. 22 procent svarar att de varken är positiva eller negativa till en utbyggnad av högskolan och 2 procent svarar vet ej.

2 av 3 är positiva till en utbyggnad av högskolan

Det finns förslag om att satsa på en utbyggnad av högskolan med fler högskoleutbildningar och fler utbildningsplatser. Är du positiv eller negativ till en sådan utbyggnad av högskolan?

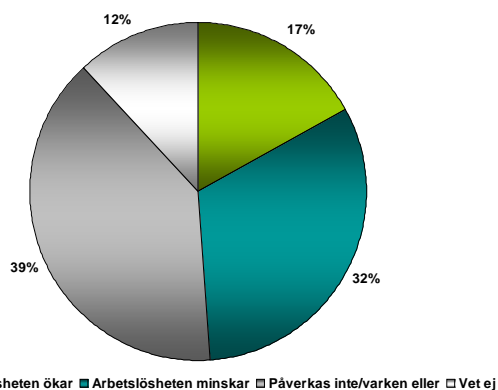

7 av 10 tror att arbetslösheten minskar eller inte påverkas av om det blir en utbyggnad av högskolan, 17 procent tror istället att arbetslösheten ökar om högskolan byggs ut.

28 procent av 22-29 åringarna tror att arbetslösheten ökar vid en utbyggnad, något som endast 8 procent av 60-67 åringarna tror.

Få tror att arbetslösheten kommer att öka med fler högskoleutbildningar och fler utbildningsplatser

Det finns förslag om att satsa på en utbyggnad av högskolan med fler högskoleutbildningar och fler utbildningsplatser.
Hur tror du att en sådan utbyggnad av högskolan påverkar arbetslösheten bland Sveriges akademiker?

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

Sacos kommentarer:

Saco anser att utbyggnaden av högskolan under de senaste decennierna varit nödvändig och bra. Kvalitetsaspekten är dock avgörande – blott om kvaliteten i undervisningen kan garanteras hålla en hög nivå, är ytterligare utbyggnad önskvärd. Saco anser idag att kvalitetsarbetet bör vara överordnat frågan om huruvida målet bör vara att exempelvis 47, 50 eller 55 procent av en årskull ungdomar påbörjar universitetsstudier.

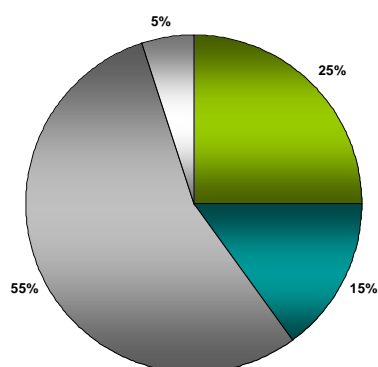
Läs mer:

Kunskapens läge 2008, Helena Persson, Saco, 2008

På frågan om högre utbildning borde finnas på fler platser än idag svarar drygt hälften att det är bra som det är idag. 1 av 4 tycker att högskolor och universitet bör finnas på fler platser. Framförallt många som bor i glesbygd, 4 av 10, tycker att det bör finnas på fler orter.

Var fjärde tycker högskolor och universitet bör finnas på fler orter än idag

Anser du att högskolor och universitet bör finnas ...

■ På fler orter än idag ■ På färre orter än idag ■ Det är bra som det är idag/ingen förändring behövs □ Vet ej

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

Sacos kommentarer:

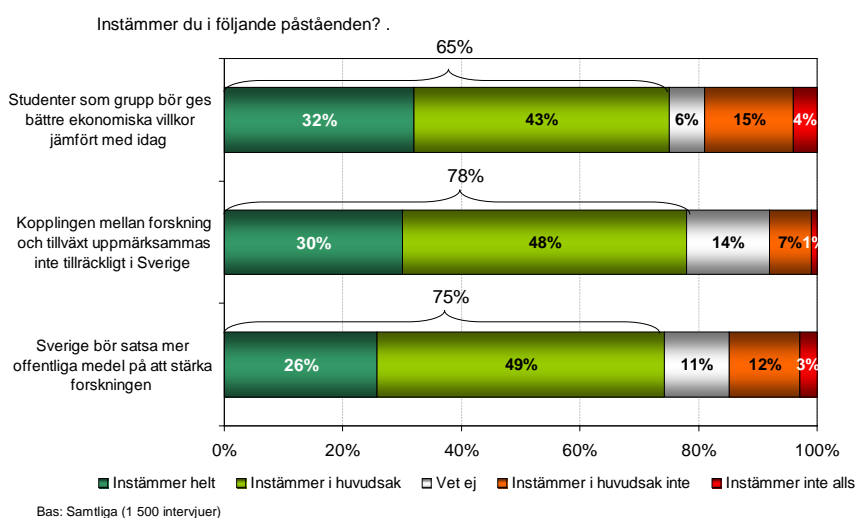
Saco anser att det är angeläget att det finns högre utbildning för alla som vill studera på den nivån, och som har förutsättningar att klara av det. Frågan om strukturen på högre utbildning bör påverkas av hur man når hög kvalitet i undervisningen.

Läs mer:

Färdriktningen 2010-2013, Saco, 2009

3 av 4 anser att studenter som grupp bör ges bättre ekonomiska villkor än idag. Framförallt många kvinnor, 37 procent, instämmer helt. Kopplingen mellan forskning och tillväxt uppmärksammas inte tillräckligt i Sverige, det anser 8 av 10 akademiker. 3 av 4 tycker att Sverige bör satsa mer offentliga medel på att stärka forskningen.

Majoriteten instämmer i alla påståenden

Sacos kommentarer:

Saco anser att det ska vara möjligt att studera med rimliga villkor på studiemedel utan att behöva förvärvsarbeta. Trygghetssystemen bör anpassas så att studenters sjukdom och arbetslöshet inte innebär stora ekonomiska påfrestningar för individen.

Forskningen är en grundpelare för ekonomiskt framåtskridande, liksom för annan samhällelig utveckling, anser Saco. Bland annat stimuleras ekonomisk tillväxt.

Saco välkomnar den satsning som gjorts för att stärka forskningen i Sverige. Dock finns det ännu kvar insatser att göra för att nå upp till målet på en procent av BNP till offentligt finansierad forskning.

Läs mer:

Utbildning straffbart? En rapport om studenter och trygghetssystemen, Saco Studentråd m fl., 2008.

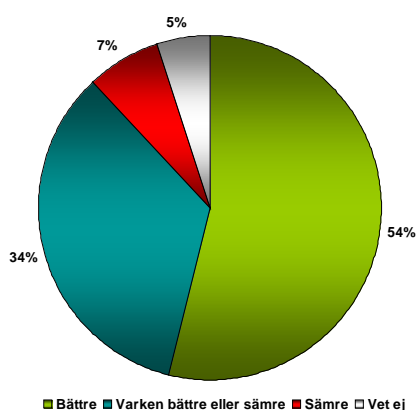
Ingen forskning utan forskare, Helena Persson & Gunnar Wetterberg, Saco, 2008

Ekonomisk och personlig utveckling

Majoriteten av akademikerna tror att den ekonomiska utvecklingen kommer att bli bättre.

Drygt hälften tror den ekonomiska utvecklingen kommer att bli bättre

Vad tror du om den ekonomiska utvecklingen i Sverige under det närmaste året, kommer det bli...?

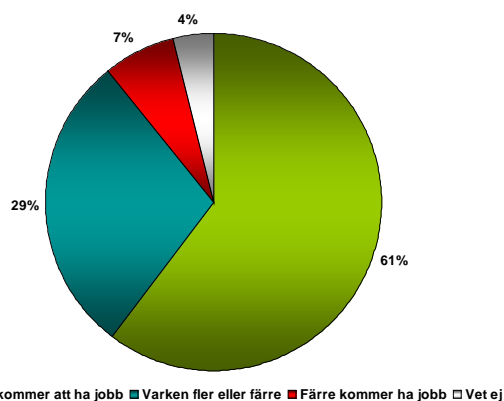
Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

På frågan om vad man tror om utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden under det närmaste året svarar 6 av 10 akademiker att det kommer att blir fler som har jobb under det närmaste året.

6 av 10 tror att fler kommer ha jobb under det närmaste året

Vad tror du om utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden under det närmaste året? Tror du att...?

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

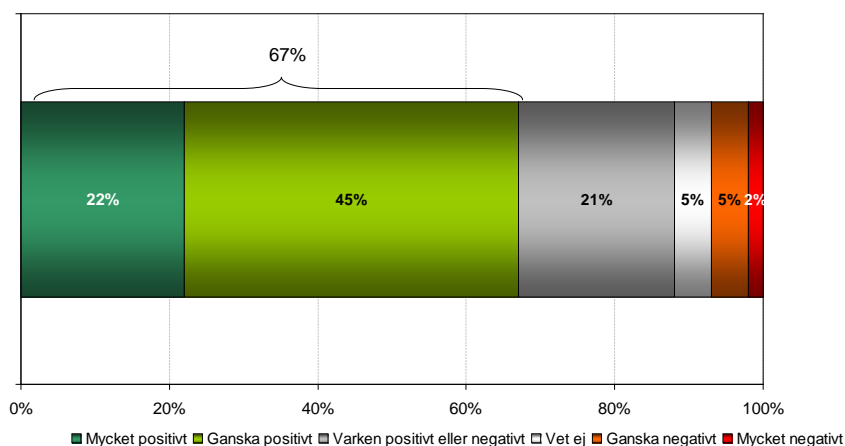

Så många som 7 av 10 är mycket eller ganska positiva till den egna personliga utvecklingen i arbetslivet.

Framförallt många unga, 85 procent, är mycket eller ganska positiva till sina möjligheter till personlig utveckling i arbetslivet.

Nästan 7 av 10 är positiva till möjligheten till personlig utveckling i arbetslivet

Hur ser du på framtiden när det gäller dina möjligheter till personlig utveckling i arbetslivet?

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

Sacos kommentarer:

Saco anser att möjlighet och uppmuntran till personlig utveckling i arbetslivet är grundläggande. Förutom att arbetsgivare och anställda måste ta eget ansvar för detta, bidrar Sacos förbund till utvecklingen inom deras respektive professioner.

Läs mer:

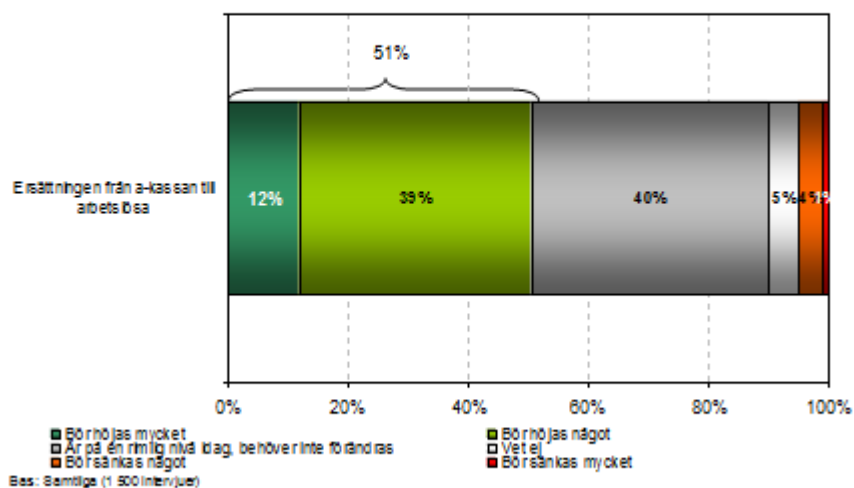
Hälsa och arbete, Thomas Ljunglöf & Kerstin Hildingsson, Saco 2008

Arbetsförmedlingen och arbetslöshet

Hälften av akademikerna tycker att ersättningen från a-kassan bör höjas något eller mycket. Förtroendet för Arbetsförmedlingens förmåga att hjälpa arbetslösa akademiker är lågt. 6 av 10 svarar att de har ganska eller mycket litet förtroende för Arbetsförmedlingens förmåga att hjälpa arbetslösa akademiker. 1 av 10 har ganska eller stort förtroende.

Majoritet anser att ersättningen från a-kassan bör höjas

Vad av följande stämmer bäst med din uppfattning?

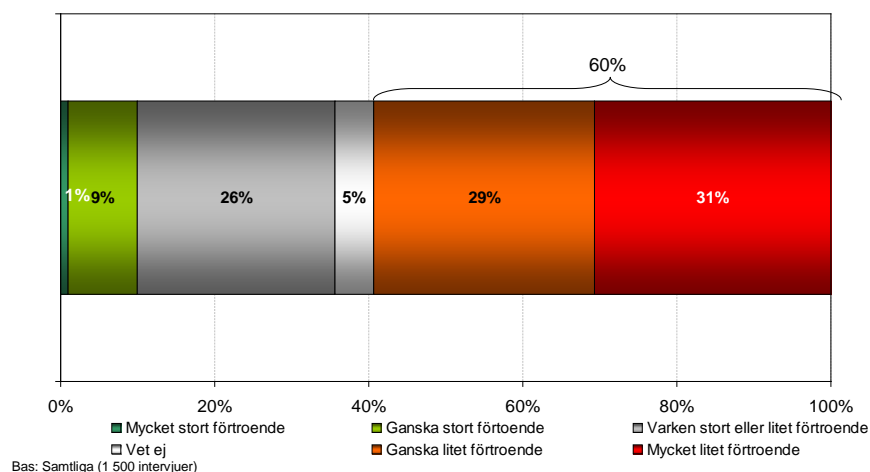

Sacos kommentarer:

Saco anser att taket i a-kassan är orimligt lågt. För att bistå sina medlemmar, har många Sacoförbund inkomstförsäkringar som täcker högre löner. Den stora översynen av socialförsäkringarna förväntar sig Saco ägnar betydande ansträngningar för att utreda goda lösningar även för framtidens a-kassa.

Majoriteten har inget förtroende för Arbetsförmedlingens förmåga att hjälpa arbetslösa akademiker

Vilket förtroende har du för Arbetsförmedlingens förmåga att hjälpa arbetslösa akademiker?

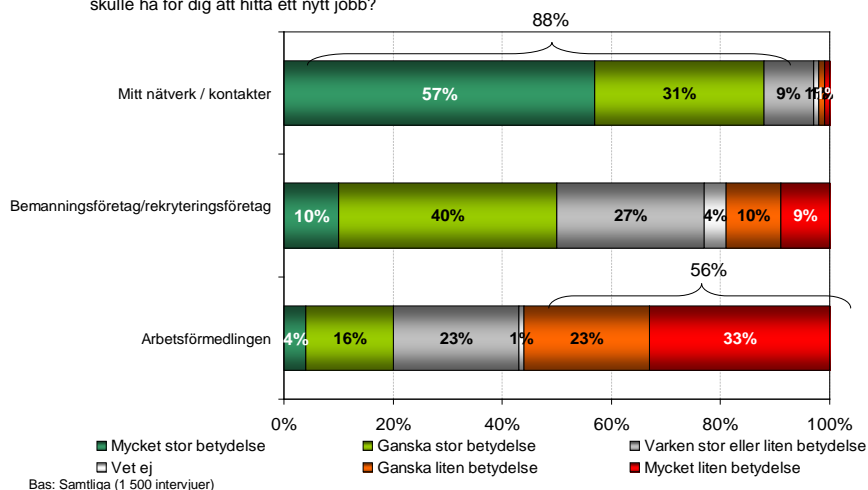
88 procent av alla akademiker tror att egna kontakter är det bästa sättet att hitta ett nytt jobb. Endast 20 procent svarar att Arbetsförmedlingens betydelse för att hitta ett nytt jobb är ganska eller mycket stor. En majoritet svarar istället att Arbetsförmedlingens betydelse är ganska eller mycket liten.

Hälften av akademikerna tror att bemanningsföretagen och rekryteringsföretagen har ganska eller stor betydelse för att hitta ett nytt jobb.

Av 22-29 åringarna svarar så många som 65 procent att det egna nätverket och kontakterna är av mycket stor betydelse, men det är samtidigt fler som svarar varken stor eller liten betydelse.

Nätverk/kontakter har stor betydelse för att hitta nytt jobb

Tänk dig att du är i en situation där du behöver hitta ett nytt arbete. Vilken betydelse tror du att följande skulle ha för dig att hitta ett nytt jobb?

Sacos kommentarer:

Saco har ofta påpekat bristerna hos Arbetsförmedlingen vad gäller kunskapen i hur akademikers kompetens passar på arbetsmarknaden och hur de bäst matchas till rätt jobb.

Läs mer:

Verksam samverkan, Ossian Wennström, Saco, 2009

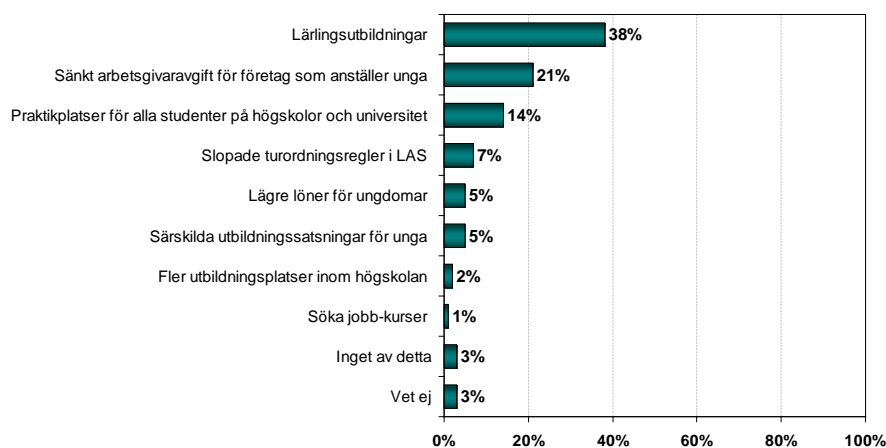
Sacos tio områden för en bättre arbetsförmedling för akademiker, Saco, 2009

På frågan om vilket akademikerna tror har mest effekt för att minska arbetslösheten bland unga svarar 4 av 10 akademiker lärlingsutbildningar.

3 av 10 yngre akademiker svarar praktikplatser för alla studenter. Totalt sett är det 14 procent som anger praktikplatser för studenter som det mest effektiva sättet att minska arbetslösheten bland unga.

Lärlingsutbildningar är mest effektivt för att minska arbetslösheten bland unga

Vilket av följande förslag tror du är mest effektivt för att minska arbetslösheten bland unga?

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

Sacos kommentarer:

Det finns ett glapp mellan examen och första jobbet. Eftersom så många ungdomar numera läser på högskola, blir detta glapp ett stort samhällsproblem. Saco lägger vikt vid praktik i utbildningen, ökade insatser på samverkan mellan högskola och arbetsliv samt förstärkt utbildningskvalitet från grundskolan och uppåt.

Läs mer:

Allt unga behöver veta om arbetsmarknaden, Helena Persson & Ossian Wennström, Saco, 2010

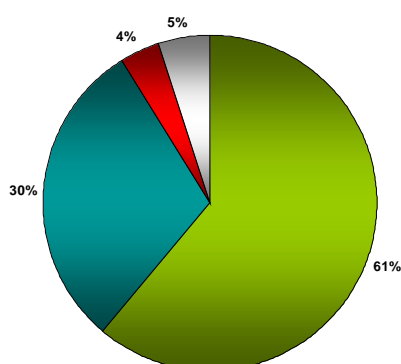
Unga akademikers arbetslöshet och etableringsproblem, Ossian Wennström, Saco, 2009

Akademikers villkor

De ekonomiska och sociala skillnaderna mellan människor i Sverige ökar, anser 6 av 10 akademiker.

6 av 10 anser att de ekonomiska och sociala skillnaderna håller på att öka

De ekonomiska och sociala skillnaderna mellan människor i Sverige...

■ Håller på att öka ■ Är idag ungefär som tidigare ■ Håller på att minska □ Vet ej

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

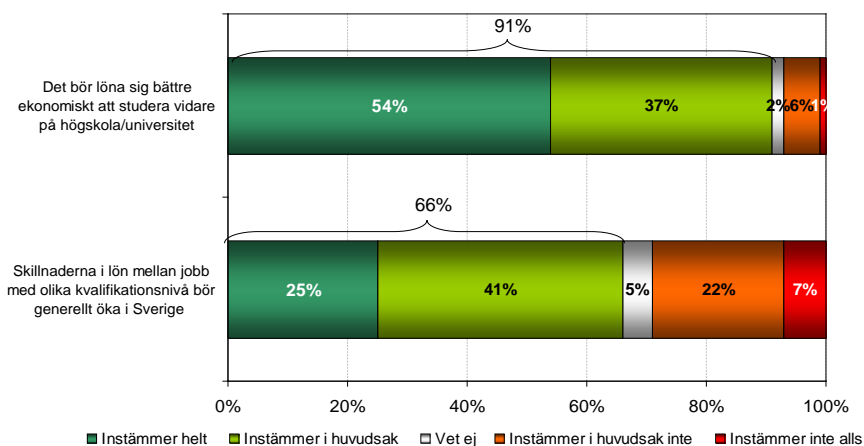
Akademikerna fick också ta ställning till två påståenden; "Det bör löna sig bättre ekonomiskt att studera vidare på högskola/universitet" och "Skillnaderna i lön mellan jobb med olika kvalifikationsnivå bör generellt öka i Sverige".

Så många som 9 av 10 instämmer helt eller i huvudsak i att det bör löna sig bättre ekonomiskt med högskolestudier.

2 av 3 instämmer också i att löneskillnaderna för jobb med olika kvalifikationsnivåer bör öka.

9 av 10 instämmer i att det bör löna sig bättre ekonomiskt att studera vidare

Instämmer du i följande påståenden?

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

Sacos kommentarer:

Saco anser att lönespridningen idag är alltför liten i Sverige. Den som under sitt arbetsliv väljer att ta ansvar, förkovra sig och bidra till produktivitet – hon bör också kunna höja sin lön trefaldigt under loppet av sitt arbetsliv.

Läs mer:

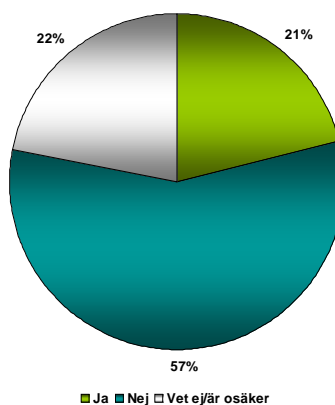
Färdriktning 2010-2013, Saco, 2009

Lokal lönebildning i praktiken, Lena Grankvist & Håkan Regné, Saco, 2009

Inte bara lön, Lena Grankvist, Saco, 2009

6 av 10 uppger att arbetsgivaren inte anger sociala avgifter

Anger din arbetsgivare kostnaderna för sociala avgifter på ditt lönebesked?

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

Sacos kommentarer:

Saco anser att det är bra om dolda lönekostnader dras fram i ljuset. På samma sätt vill Saco att socialförsäkringsavgifter och dolda skatter ska göras tydliga. Först då kan man förvänta sig att goda system kan konstrueras och genomföras.

Läs mer:

Skattekraft och skattesats, Mikael Halápi, Saco, 2008

Skatter för arbete, förkovran och ansvar, Eva Löfbom, Saco, 2009

Jämställdhet

Minskade löneskillnader mellan män och kvinnor är mycket eller ganska viktigt för jämställdheten, tycker 86 procent. Det är också mycket eller ganska viktigt med högre löner i offentlig sektor; 7 av 10 svarar det.

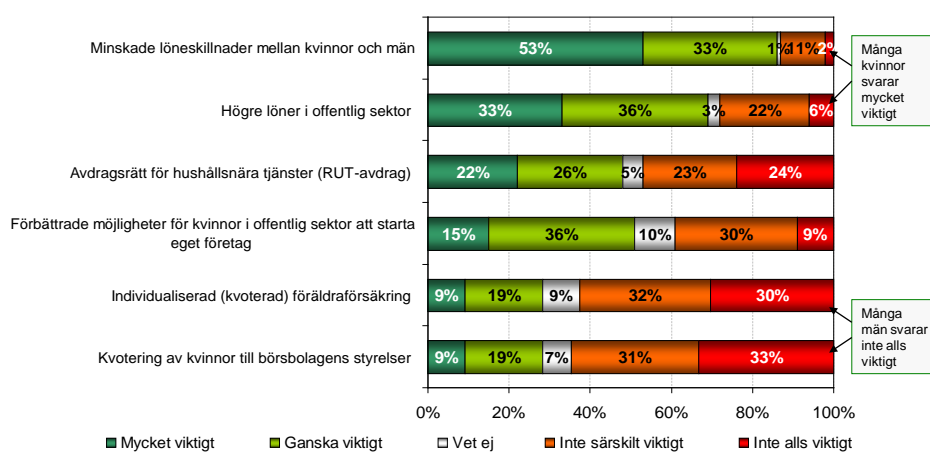
Minst viktigt är kvotering av kvinnor till börsbolagens styrelser och individuell föräldraförsäkring.

Generellt svarar fler kvinnor än män mycket viktigt för samtliga påståenden. Särskilt många kvinnor svarar mycket viktigt när det gäller högre lön inom offentlig sektor och minskade löneskillnader mellan män och kvinnor

För åtgärderna ”Individualiserad (kvoterad) föräldraförsäkring” och ”Kvotering till börsbolagens styrelser” är det många män som svarar inte alls viktigt.

Minskade löneskillnader är det viktigaste för bättre jämställdhet

Hur viktigt eller oviktigt är följande för bättre jämställdhet mellan män och kvinnor i Sverige?

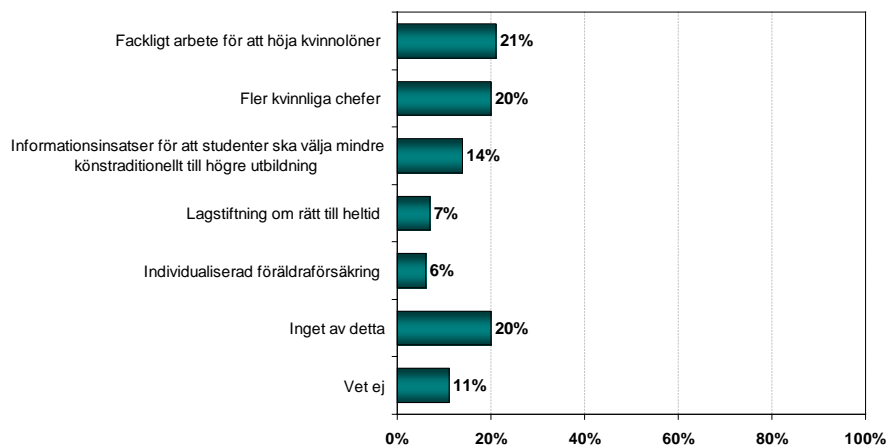

Mer jämställda löner erhålls först och främst genom fackligt arbete och fler kvinnliga chefer anser akademikerna.

Särskilt många unga, 22-29 år, (33 %) och kvinnor (25 %) svarar att fackligt arbete för att höja kvinnolöner är viktigast för att få jämställda löner mellan kvinnor och män.

Fackligt arbete och fler kvinnliga chefer är viktigast för att få mer jämställda löner

Vad av följande tror du är viktigast för att få mer jämställda löner mellan kvinnor och män?

Bas: Samtliga (1 500 intervjuer)

Sacos kommentarer:

Saco anser att löneskillnaderna mellan akademikermän och akademikerkvinnor minskar alldeles för långsamt. Saco driver att akademikers kunskaper ska komma till nytta och att utbildning, ansvar, erfarenhet och prestationer ska löna sig oavsett kön.

De stora löneskillnaderna mellan män och kvinnor är resultatet av ett komplicerat samspel mellan en mängd olika drivkrafter och mellan omgivningens förväntningar och de enskilda medlemmarnas livsval. Detta gäller hela yrkeslivet.

Unga män och kvinnor ska ha reella möjligheter att satsa jämställt på karriären. Därför krävs ett målmedvetet arbete för att montera ner vartenda ett av dessa hinder.

Läs mer:

Tusentals små beslut, Charlotta Krafft, Saco, 2009

Olika lön - olika kön, Thomas Ljunglöf & Galina P, Saco, 2009

Inkomstskillnader mellan par och singlar, Håkan Regnér, Saco, 2008

Mer lika än olika – Kvinnliga akademiker om

organisationsvärderingar och karriär, Charlotta Krafft, Saco, 2007

Metodbeskrivning, från Novus

- Undersökningen är genomförd via intervjuer med ett urval respondenter inom Novus Webbpanel. För varje undersökning dras ett urval från panelen som till sin sammansättning motsvarar befolkningen när det gäller fördelning på kön, ålder och region. Målgruppen är 16 år och äldre.
- Novus Webbpanel består idag av c:a 25 000 respondenter, spridda över hela landet. Rekryteringen sker framförallt via slumpmässiga telefonintervjuer men även genom riktade personliga inbjudningar till underrepresenterade målgrupper. Panelkvalitet och urvalshandling är hjärtat i vår verksamhet. Detta innebär att vi arbetar med processer, urvalshandling, panelvård, och s.k. "paneleffekten".
- Före framtagningen av tabeller genomförs en efterstratifiering eller vägning. Den utjämnar variationer i urval och svarsbenägenhet. I efterstratifieringen tas hänsyn till bortfall på kön, ålder och partisympati.
- I alla urvalsundersökningar är resultaten att betrakta som närmevärden. Tillförlitligheten i resultaten bestäms av frågeformuleringar, urvalets egenskaper och intervjuform.